

Soru: Kurban kendisine vacip olmayan kimse kurban kesebilir mi?

Fetva

Kurbanın dinen zengin sayılanlarla, fakir kimselere vacip olup olmaması farklı şekillerde gerçekleşmektedir.

Zengin olsun fakir olsun bir kimse kurban bayramında kurban keseceğini lafzî olarak nezrederse/adarsa ikisine de kurban kesmek vacip olur.¹ Ancak bu durumda kurban bayramına zengin olarak giren kişinin iki kurban kesmesi gerekirken fakirin bir kurban kesmesi gerekir. Zira dinen zengin kimseye kurban, Şeriat'ın hakkı olarak zaten kurban vaktinin girmesiyle vacip olur. Bayramla bu ibadet henüz vacip olmamışken kişinin nezretmesinin kurban keseceğini kendisine ziyade bir sorumluluk yüklemesi olarak değerlendirileceğinden kurban vaktinin girmesiyle bu kimseye hem Şeriat'ın vacip kılmasıyla hem de kendisinin taahhüt etmesiyle iki kurban vacip olur.² Fakire gelince ona zaten şer'an kurban yükümlülüğü olmadığından, nezir yoluyla kurbanı kendine vacip kıldığından bir kurban kesmesi yeterlidir. Ayrıca zengin veya fakir kişinin belirli bir kurbanı kastederek, "Kurban bayramında bunu keseceğim." demesiyle de o hayvan kurban için taayün eder ve onun kesilmesi gerekir. Bu şekilde belirlenen kurban satılıp başka bir hayvan alınırsa aradaki kıymet farkının ödenmesi gerekir.³

Fakir olup kurban kendisine vacip olmayan bir kimse kurban kesme niyetiyle bir kurban alsa lafzî olarak bunu belirtmese dahi o kurbanı kesmek kendisine vacip olur. Çünkü fakir kimsenin bu uygulaması lafzî olarak nezr hükmündedir.⁴⁵ Şafii mezhebine göre ise fakir kimse lafzen kurban keseceğini nezr etmese kurban için hayvan satın alsa da üzerine vacip olmaz.⁶

Zengin veya fakir bir kimsenin elinde kurban niyetiyle almadığı hayvanı olsa lafzen onu kurban edeceğini nezretmedikçe sadece niyet etmekle onu kesmek vacip olmaz.⁷

¹ Heyet, *el-Fetâva'l-Hindiyye* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2014), 5/336.

² Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed el-Kâsânî, *Bedâiu's-sanâi' fî tertîbi's-ş-şerâi'* (Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1327), 5/63.

³ Kollektif, *el-Fetâva'l-Hindiyye*, 5/339.

⁴ el-Kâsânî, *Bedâiu's-sanâi' fî tertîbi's-ş-şerâi'*, 5/62.

⁵ Kurban kesme niyetiyle hayvan alan fakir kimsenin durumu, üzerine kurbanın vacip olma noktasında kurban kesmeyi lafız ile nezreden gibi olsa da kurbanın etini yeme noktasında ondan farklıdır. Lafzen nezreden kurban etinden yiyemezken kurban için hayvan satın alan fakir kurbanının etinden yiyebilir.

⁶ Ebû'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed İbn Hacer el-Heytemî, *Tuhfetü'l-Muhtâc bi Şerhi'l-Minhâc* (Beyrut: Dâru'd-Diyâ, 2020), 9/697.

⁷ Kollektif, *el-Fetâva'l-Hindiyye*, 5/336.